

/Versta iš anglų kalbos/

Elgesys versle

Sąžiningo verslo direktyva

Turinys

Ižanga	2
1. Sažiningas verslas	4
1.1. Tikslai ir klausimai	4
1.2. Mūsų naudojama sąžiningo verslo apibrėžtis	4
2. Kyšininkavimas ir nepriimtina nauda	4
2.1. „Roche“ pozicija: absoliutus netoleravimas	4
2.2. Bendroji informacija	5
2.3. Korupcija	6
2.4. Kyšininkavimas	6
2.5. Nepriimtinos naudos teikimas	7
2.6. Priimtina nauda	7
2.7. Kas leidžiama, ir kas draudžiama	8
3. Dovanos ir pramogos	9
3.1. Suvokimo klausimas	9
3.2. Dovanų ir pramogų teikimas	9
3.3. Dovanų ir pramogų priėmimas	9
3.4. Kas leidžiama, ir kas draudžiama	10
4. Bendravimas su verslo partneriais	
4.1. Principai	10
4.2. Derama patikra	11
4.3. Sutartys ir atlygis	11
4.4. Kas leidžiama, ir kas draudžiama	12
5. Interesų konfliktas	12
5.1. Principai	
5.2. Kas leidžiama, ir kas draudžiama	13
Igyvendinimas	13
Išsigaliojimas	13

Ižanga

Kaip visame pasaulyje veikianti grupė, „Roche“ įsipareigojusi savo veikloje laikytis aukštų etikos standartų. Sąžiningumas, drąsa ir aistra – pagrindinės vertybės, sudarančios mūsų verslo elgesio pagrindą. Įmonės principų deklaracijoje¹ savo dalininkams esame įsipareigoję visoje savo veikloje užtikrinti aukštus etikos, kokybės ir socialinius standartus.

Mūsų tikslas – *daryti dabar viską, ko pacientams reikės ateityje* – įpareigoja teikti prioritetą pacientų interesams. Dėl bet kokie sąžiningumo pažeidimo galima prarasti veiklos licenciją, taigi prarastume galimybę nuolat tiekti saugius gaminius pacientams, kuriems jie reikalingiausi. Vietoj to, kad mokėtume dideles baudas, siekiame mūsų įmonės išteklius investuoti į novatoriškus produktų, paslaugų tyrimus ir plėtrą.

Pagrindiniai su sąžiningu verslu siejami lūkesčiai pateikti „Roche“ grupės elgesio kodekse. Šios Direktyvos paskirtis – konkretizuoti su sąžiningumu susijusius aspektus bei pateikti išsamesnį jų aiškinimą. Siekis laikytis aukštų etikos standartų – tai ne tik noras vykdyti taikytinus įstatymus ir taisykles, bet ir pastangos vengti įspūdžio, kad elgesys neatitinka reikalavimų. Visos šios pastangos būtinos tam, kad užtikrintume tinkamą įmonės apsaugą, kurią numato galiojantys įstatymai ir gairės.

Be to, įsipareigoję laikytis aukštų etikos standartų, savo sąžiningumo standartus privalome priimti ir įgyvendinti globaliai, nepriklausomai nuo vietos įstatymų, kurių nuostatos gali būti ne tokios griežtos. Esame įsipareigoję laikytis „Roche“ Vieningojo požiūrio principo, kuris reiškia, kad mūsų sąžiningumo standartai vienodai privalomi Grupės funkciniam padaliniam, Farmacijos gaminių padaliniiui ir Diagnostikos padaliniiui. Galiausiai, tikimės, kad mūsų verslo partneriai taip pat laikysis mūsų sąžiningumo standartų visuose su „Roche“ susijusiuose sandoriuose.

Tikimės, kad mūsų darbuotojai laikysis aukštų etikos standartų, todėl prireikus privalome teikti reikiamą pagalbą ir konsultacijas. Iškilus abejonėms dėl teisingo verslo elgesio, darbuotojai turėtų kreiptis į tiesioginius vadovus, vietinį atitikties pareigūną, vyriausiąjį atitikties pareigūną, vietos specialistus, kompetentingus teikti pagalbą ir konsultacijas arba skambinti į „Roche“ grupės elgesio kodekso pagalbos ir konsultacijų liniją². Be to, jei „Roche“ darbuotojas pagrįstai mano, kad buvo pažeistas „Roche“ grupės elgesio kodeksas, tikimės, kad jis apie tai informuos prieinamais informavimo kanalais³.

Siekdama užtikrinti auštų etikos standartų įgyvendinimą, „Roche“ sukūrė visapusišką valdymo procesą. „Roche“ supranta, kad šių standartų laikymasis tam tikrais atvejais gali lemti verslo nuostolių. Tačiau esame įsitikinę, kad ši pozicija suteikia mums verslo pranašumą. Esame įsitikinę, kad sąžiningumas sudaro ir toliau sudarys tvaraus ir sėkmingo mūsų verslo bei „Roche“ kultūros pagrindą. Visada prisiminkime: kiekvienas „Roche“ darbuotojas prisideda prie įmonės tikslų įgyvendinimo, todėl mūsų elgesys yra svarbus!

¹ Žr. „Roche“ Grupės elgesio kodekso 9 ir 10 punktus.

² Žr. „Roche“ Grupės elgesio kodekso 12 punktą.

³ Žr. „Roche“ Grupės elgesio kodekso 13 punktą. Darbuotojų nuomonės taip pat būtinos vietos Atitikties pareigūnui, kuris tada gali apie bet kuriuos esminius incidentus pranešti per Pranešimo apie verslo etikos incidentus priemonę (*Business Ethics Incidents Reporting (BEIR)*). Korupcijos atvejai visada laikomi esminiais.

1. Sąžiningas verslas

1.1. Tikslai ir klausimai

Šia Sąžiningo verslo direktyva (toliau „Sąžiningumo direktyva“) „Roche“ siekia šių tikslų:

- konkretizuoti ir išsamiau paaiškinti pagrindinius su sąžiningu verslu susijusius lūkesčius, pateiktus „Roche“ grupės elgesio kodekse;
- suformuoti bendrą sąžiningo verslo sampratą;
- užkirsti kelią Sąžiningo verslo pažeidimams, (i) pateikiant priimtino ir nepriimtino elgesio apibrėžtis ir (ii) pateikiant rekomendacijas, kada ir kur kreiptis pagalbos ir konsultacijos;
- pateikti papildomų nuorodų į kitas konkrečius klausimus reglamentuojančias direktyvas ir taisykles.

Sąžiningumo direktyva reglamentuoja šiuos klausimus:

- kyšininkavimas ir nepriimtinos naudos teikimas;
- dovanos ir pramogos;
- bendravimas su verslo partneriais;
- interesų konfliktas.

1.2. Mūsų naudojama sąžiningo verslo apibrėžtis

Sąžiningas verslas apibūdinamas kaip „Roche“ grupės elgesio kodeksą ir mūsų įsipareigojimą plėtoti socialiai atsakingą verslą atitinkantis faktinis ir suvokiamas etiškas elgesys versle⁴.

Pirmiausia ir svarbiausia, sąžiningas verslas reiškia, kad mes laikomės visų galiojančių įstatymų, taisyklių ir „Roche“ nustatytų sąžiningumo standartų⁵. Turime suvokti būtinybę nuolat vertinti ir apibrėžti sąžiningumo riziką ir suvokimą, taikant tvirtus ir aktyvius verslo kriterijus. Taigi, taikomus sąžiningumo standartus būtina pritaikyti įvertinant kintančią verslo aplinką. Siekiant užtikrinti, kad darbuotojams nuolat būtų teikiama naujausia informacija, jiems suteikiama prieiga prie atnaujintų e. mokymosi išteklių, skirtų teikti darbuotojams naujausią informaciją sąžiningumo klausimais, įskaitant pavyzdžius bei atvejų tyrimus.

2. Kyšininkavimas ir nepriimtina nauda

2.1. „Roche“ pozicija: absoliutus netoleravimas

„Roche“ **smerkia bet kokį kyšininkavimą** (kyšininkavimą viešajame sektoriuje, kyšininkavimą privačiame sektoriuje, aktyvųjį ir pasyvųjį kyšininkavimą, žr. toliau pateiktą apibrėžtį) ir **netoleruoja**

⁴ Žr. „Roche“ Grupės elgesio kodekso 10 punkte pateiktą „Roche“ įmonės principą „Įsipareigojimas visuomenei“.

⁵ Šiuos standartus sudaro „Roche“ Grupės elgesio kodeksas, visos „Roche“ priimtose direktyvos, tvarkos, rekomendacijos, Standartinės darbo procedūros, pvz., „Roche“ direktyva dėl elgesio konkurencijos sąlygomis, „Roche“ vidinė direktyva ir „Roche“ bendradarbiavimo su valstybės pareigūnais gerosios praktikos rekomendacijos, taip pat kiti teisiškai įpareigojantys Kodeksai, pvz., IFPMA kodeksas, EFPIA kodeksai, EUCOMED kodeksas, t. t. Pagrindiniai rekomendaciniai dokumentai nurodyti „Roche“ Grupės elgesio kodekse ir šioje Direktyvoje (žr. Grupės teisės departamento tinklalapį).

korupcinio elgesio, nepriklausomai nuo jo formos⁶. Tokie veiksmai ne tik kenkia Grupės sąžiningumui ir reputacijai, bet taip pat yra darbuotojo ir tos įmonės kriminaliniai nusikaltimai, už kuriuos gali būti skiriamos griežtos bausmės, įskaitant baudas įmonei ir laisvės atėmimą darbuotojui. Be to, dėl korupcijos nuteistos įmonės gali būti įtrauktos į juoduosius sąrašus ir netekti galimybės dalyvauti viešųjų pirkimų konkursuose.

2.2. Bendroji informacija

Tinkamas etiškas elgesys versle turi esminės reikšmės kuriant ir puoselėjant sveiką, sąžiningą ir teisingą vertės ir naudos aplinką. Jei elgesys netinkamas, formuojama korupcinė visuomenė, kurioje lėtėja socialinė pažanga, stringa ekonominė plėtra, iškreipiamos gaminių ir paslaugų kainos, ekonominiai ir politiniai sprendimai. Korupcinei visuomenei būdinga nelygybė ir nesąžiningumas.

Dėl šių priežasčių pastaraisiais dešimtmečiais padidėjo tarptautinės pastangos kovoti su korupcija, buvo pasirašyta EBPO⁷ *Konvencija dėl kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose*. Konvencija reikalaujama, kad valstybės narės įgyvendintų įstatymus, kuriais būtų tinkamai reaguojama į užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimą ir skiriamos atitinkamos nuobaudos. Konvencijoje taip pat nustatytas aiškus reikalavimas numatyti juridinių asmenų atsakomybę. Taigi, sankcijos taikomos ne tik kyšininkaujantiems asmenims, bet ir korupcinėje veikloje dalyvaujančioms įmonėms. Įmonių atsakomybė praktiškai įgyvendinta nustatant, kad neužkirstas kelias kyšininkavimui – **ekonominis nusikaltimas**. Šiame kontekste įmonei pateikiami kaltinimai dėl organizacijos nesugebėjimo užkirsti kelio kyšininkavimui, jį pastebėti ar į jį reaguoti.

Įmonė gali išvengti atsakomybės, jei gali įrodyti, kad neįgyvendino reikiamų priemonių, kyšininkavimo atvejams sutrukdyti, jiems nustatyti ir į juos reaguoti; šios priemonės dar vadinamos **įmonės gynyba**.

Šveicarija yra prisijungusi prie šios EBPO Konvencijos, todėl 2003 m. šalis priėmė šiuo EBPO standartu pagrįstą teisės aktą. Be to, ji pasirinko Šveicarijos baudžiamojo kodekso 102 straipsnyje apibūdintą ekonominių pažeidimų ir gynybos sistemą. „Roche“ – Šveicarijos įmonė, todėl jai taikomi šie teisės aktai ir ji yra teisiškai įpareigota taikyti visapusę atitikties programą, skirtą korupciniam elgesiui sutrukdyti, aptikti ir į jį reaguoti. Įstatymas draudžia ne tik kyšius užsienio valstybių pareigūnams, bet ir kyšius vyriausybės pareigūnams bei privatiems asmenims, todėl atitikties programa privalo apimti visas kyšininkavimo rūšis. Kadangi tinkamai parengta dokumentacija taip pat bus esminis įmonės gynybos organizavimo aspektas, pastangos taip pat turi apimti „atitikties įrodymus“, kad galėtume pagrįsti savo atitikties veiksmų visapusiškumą.

Kitos valstybės taip pat yra priėmusios prieš kyšininkavimą nukreiptų teisės aktų ar padariusios jų pakeitimų, vadinasi, davusi kyšį bet kurioje pasaulio vietoje, įmonė gali būti patraukta atsakomybėn keliose jurisdikcijose.

⁶ Taip pat žr. „Roche“ Grupės elgesio kodekso 24 punktą.

⁷ *Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO)* – tai tarptautinis valstybių forumas, kurio tikslas – gerinti viso pasaulio žmonių ekonominę ir socialinę gerovę. Žr. www.oecd.org. Kitos tarptautinės bendruomenės pastangos kovoti su korupcija – tai *Jungtinių Tautų konvencija dėl kovos su korupcija (UNCAC)*, *Jungtinių Tautų pasaulinis susitarimas* ir *Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindiniai principai* (pasiūlyti JT Specialiojo atstovo John Ruggie).

2.3. Korupcija

Korupcija – tai piktnaudžiavimas suteiktais įgaliojimais siekiant neteisėtos asmeninės naudos. „Roche“ netoleruoja jokių korupcijos formų, o nustačiusi, kad darbuotojas pažeidė šią taisyklę, taiko jam drausminės priemones: gali nutraukti darbo sutartį ir iškelti baudžiamąją bylą. Ši apibrėžtis apima ne tik kyšininkavimą (žr. 2.4 punktą), bet ir kitas korupcines veikas, pavyzdžiui, turto iššvaistymą, sukčiavimą, vagystę bei netinkamą įmonės turto naudojimą.

Sukčiavimas – tai kriminalinis nusikaltimas, kai kitas asmuo sąmoningai apgaunamas, siekiant nepagrįstai įgyti ekonominį pranašumą (turto ar paslaugų).

Turto iššvaistymas – tai nesąžiningas asmeniui patikėto, bet kitiems asmenims priklausančio turto naudojimas.

Vagystė – tai nesankcionuotas įmonės turto paėmimas, ketinant arba neketinant jo gražinti įmonei.

Netinkamas įmonės turto naudojimas – tai atvejis, kai „Roche“ darbuotojas be leidimo naudoja „Roche“ turtą ne su „Roche“ susijusiai veiklai plėtoti.

2.4. Kyšininkavimas

Kyšininkavimas – tai ypatinga korupcijos forma, kurioje dalyvauja bent du asmenys; jai būdingas apsikeitimas neteisėta nauda. Taikomos šios apibrėžtys:

Aktyvus kyšininkavimas suprantamas kaip pažadas sumokėti arba koks nors mokėjimas, įskaitant neteisėtą naudą, tiesiogiai arba per tarpininkus, kuriam nors viešas pareigas einančiam (*kyšininkavimas viešajame sektoriuje*) arba verslu užsiimančiam asmeniui (*kyšininkavimas privačiajame sektoriuje*), mainais už kyšį siekiant ir tikintis nepagrįstos naudos.

Pasyvusis kyšininkavimas suprantamas kaip užmokesčio ar bet kurios kitos neteisėtos naudos reikalavimas ar priėmimas iš asmens, tiesiogiai ar per tarpininkus, kai kyšį priėmęs asmuo mainais suteikia nepagrįstų privilegijų kyšio davėjui.

Nauda gali būti laikoma bet kokia nauda, įskaitant užmokesčių, nuolaidas, vaišes, dovanas, pramogas, kelionių išlaidas, dotacijas, paramos lėšas ar labdarą. Nauda gali būti laikoma ir nemateriali parama, pavyzdžiui, pagalba įsidarbinant. Ši nauda laikoma **neteisėta**, jei ji gaunama pažeidžiant įstatymą arba jei gavėjas neturi teisės jos gauti⁸.

Nagrinėjant kitą korupcinių mainų pusę, kyšio davėjo gaunama **nauda** laikoma nepelnyta, jei kyšio gavėjas piktnaudžiauja savo padėtimi, kad gautų minėtąją naudą. Kitaip sakant, kyšio gavėjas veikia savo, o ne darbdavio interesų labui. Dažniausiai kyšio gavėjas siekia gauti nepelnytos naudos verslo privilegijų išraiška, pavyzdžiui pateikęs užsakymą ar pasiimdamas dalį pelno.

Neteisėtos naudos siūlymas ar reikalavimas mainais už nepelnytą naudą laikomas nusikaltimu, net jei kita šalis atsisako ir mainai neįvyksta. Taip pat draudžiama teikti naudą šeimos nariams, draugams ar bet

⁸ Sąlygos, kurioms esant nauda nelaikoma neteisėta ir todėl gali būti teikiama, nustatytos 2.6 punkte („Priimtina nauda“).

kuriems kitiems subjekto, kurį siekiama papirkti, nurodytiems asmenims. Atkreiptinas dėmesys, kad kyšiu gali būti vadinamos net ir smulkios paslaugos, jei jomis piktnaudžiaujama⁹.

2.5. Neteisėtos naudos suteikimas

Neteisėtos naudos suteikimas – pažadas suteikti neteisėtos naudos arba jos suteikimas nesiekiant konkretaus palankaus verslo sprendimo; priešingai nei pirmiau pateiktoje kyšininkavimo apibrėžtyje, šiuo atveju nėra „mainais suteikiamos paslaugos“. Taigi, neteisėtos naudos suteikimas gali būti laikomas „geros valios“ išmoka siekiant tokios naudos davėjo palankumo. Neteisėtos naudos suteikimas valstybės pareigūnui traktuojama kaip korupcijos rūšis, kuri gali būti laikoma nusikaltimu.

*Valstybės pareigūnas*¹⁰ – bet kuris valstybės tarnyboje dirbantis asmuo, kurio darbdavys yra valstybė, arba politinės įtakos turintis asmuo, pavyzdžiui, parlamento narys, ginkluotųjų pajėgų pareigūnas, teisėjas, muitinės pareigūnas, valstybės tarnautojas, politikas, visuomenės sveikatos pareigūnas (įskaitant gydytojus) ir bet kuris asmuo, kurio darbdavys yra valstybinė organizacija.

„Roche“ draudžia teikti neteisėtą naudą valstybės pareigūnams, nepriklausomai nuo to, ar nauda teikiama įmonės ar privačiomis lėšomis. Šis draudimas taip pat taikomas netiesioginėms išmokoms, pavyzdžiui, mokėjimams per konsultantus, tiekėjus ir kitas trečiąsias šalis.

Neteisėtos naudos teikimas privatiems verslo partneriams nesuderinamas su aukštais „Roche“ sąžiningumo standartais, todėl taip pat yra draudžiamas.

2.6. Priimtina nauda

Esama situacijų, kai naudos teikimas yra priimtinas. Darbuotojai gali siūlyti ar teikti naudą verslo partneriams, jei laikomasi visų toliau nurodytų sąlygų:

- jei tokią naudą leidžiama teikti pagal galiojančius nacionalinius įstatymus;
- jei ji atitinka vietos papročius;
- jei ji yra derama;
- jei ji tinkamai užfiksuota įmonės apskaitoje, ir
- nauda teikiama toje šalyje, kurioje paslaugos teikiamos.

Bet kurie skatinamieji mokėjimai draudžiami, išskyrus atvejus, kai jie gali būti laikomi priimtina nauda.

Vertindami naudos priimtinumą, privalome turėti omenyje „Roche“ grupės elgesio kodekse bei šioje Direktyvoje įtvirtintas „Roche“ vertybes ir sąžiningumo standartus. Taip pat privalome atsiminti, kad egzistuoja papildomos taisyklės, reglamentuojančios tam tikroms grupėms ir asmenims skirtas išlaidas. Pavyzdžiui, griežtesnės taisyklės taikomos santykiams su sveikatos priežiūros profesionalais (SPP), sveikatos priežiūros įstaigomis, sveikatos priežiūros paslaugų teikėjais ir pacientų organizacijomis¹¹. Iškilus

⁹ Žr. 3 skyrių („Dovanos ir pramogos“).

¹⁰ Darbuotojai, bendradarbiaujantys su valstybės pareigūnais, turi susipažinti su „Roche“ Grupės elgesio kodekso 41 punktu ir „Roche“ bendradarbiavimo su valstybės pareigūnais gerosios praktikos rekomendacijomis (žr. Grupės teisės departamento tinklalapį).

¹¹ Šioms taisyklėms priskiriamas IFPMA kodeksas, PhRMA kodeksas, EFPIA HCP kodeksas, EFPIA PO kodeksas, AdvaMed kodeksas ir EDMA etikos kodeksas. Taip pat žr. Direktyvą dėl bendradarbiavimo su sveikatos priežiūros profesionalais ir sveikatos priežiūros organizacijomis ir Direktyvą dėl dotacijų, rėmimo ir dovanojimo. Taip pat žr. „Roche“ rinkodaros ir pardavimų atitikties klausimyną (žr. Grupės teisės departamento tinklalapį).

abejonėms, turėtume kreiptis patarimo į tiesioginę vadovybę ar Atitikties pareigūną, naudotis turimais vietiniais pagalbos ir konsultacijų ištekliais arba kreiptis į „Roche“ grupės elgesio kodekso pagalbos ir konsultavimo liniją.

Taikant geriausią praktiką, prieš suteikdami kurios nors leistinos naudos darbuotojai privalo konsultuotis su vietos Atitikties pareigūnu ir (arba) gauti rizikos suderinimą. Rizikos suderinimo su tiesiogine vadovybe ir (arba) Atitikties procedūros nustatomos vietos lygiu.

Labai svarbu, kad verslo partneriams suteikta nauda būtų tinkamai užfiksuota įmonės apskaitoje. Siekiant užtikrinti skaidrumą, pagal įvairias taisykles (pvz., JAV Skaidrumo įstatymą (*Sunshine Act*) arba EFPIA HCP/HCO informacijos atskleidimo kodeksą) „Roche“ privalo fiksuoti ir skelbti informaciją apie konkrečias išlaidas. Svarbu atkreipti dėmesį, kad skelbiant šią informaciją, dažniausiai reikalaujama, kad naudos gavėjas pateiktų savo informuotą sutikimą, o toks raštu pateiktas sutikimas – būtina naudos teikimo sąlyga.

2.7. Kas leidžiama, ir kas draudžiama

- Griežtai laikykitės „Roche“ sąžiningumo standartų. Nepamirškite suvokimo reikšmės: net jei mokėjimas teisėtas, jis gali būti suvokiamas kaip kyšis ir pakenkti reputacijai ir (arba) tapti pagrindu valdžios institucijoms pradėti tyrimą;
- Jei kyla abejonų dėl teisingo elgesio versle, kreipkitės pagalbos ir konsultacijos;
- Bendradarbiaukite su vietos asociacijomis, jei siekiate suformuoti teisinę ir reguliavimo aplinką, draudžiančią korupciją ir baudžiančią už bet kokią jos formą;
- Naudą leidžiama teikti tais atvejais, kai:
 - ją galima teikti pagal taikomus nacionalinius įstatymus;
 - ji atitinka vietos papročius;
 - ji yra derama;
 - ji yra tinkamai užfiksuota įmonės apskaitoje, ir
 - nauda teikiama toje šalyje, kurioje teikiamos paslaugos.
- Atsiminkite, kad dažnai teikiant naudą, kurios pavieniai teikimo atvejai laikomi priimtinais, ji gali būti traktuojama kaip neteisėta;
- Atkreipkite dėmesį į *Dokumentą, pateikiantį „Roche“ poziciją dėl pagarbos žmogaus teisėms*¹² ir pokalbiuose su vidaus ir išorės suinteresuotais subjektais aiškiai formuluokite „Roche“ požiūrį;
- Nepraktikuokite, netoleruokite ir jokiais formomis neremkite korupcinio elgesio versle;
- Nežadėkite ir neteikite neteisėtos naudos verslo partneriams;
- Nereikalaukite ir nepriimkite neteisėtos naudos iš verslo partnerių.

- Susidūrę su netinkamu elgesiu nedelsdami prieinamais informavimo kanalais apie jį praneškite¹³.

3. Dovanos ir pramogos

3.1. Suvokimo klausimas

Apsikeitimas dovanomis gali būti klaidingai suprastas net ir tais atvejais, kai jo motyvas yra gryniausia asmeninė ar profesinė draugystė. Pavyzdžiui, gali atrodyti, kad „Roche“ darbuotojui įteikta dovana yra bandymas paveikti asmenį, kad jis plėtotų „Roche“ verslą su konkrečiu verslo partneriu. Lygiai taip pat, „Roche“ darbuotojų verslo partneriams organizuojamos pramogos gali atrodyti kaip korupcija.

Siekiant išvengti realių ir menamų netinkamų santykių su esamais ar potencialiais verslo klientais tiek viešajame, tiek ir privačiame sektoriuje, bei užtikrinti mūsų asmeninį bei įmonės sąžiningumą, „Roche“ taiko griežtas dovanų ir pramogų teikimo ar priėmimo taisykles. Išlaidoms, į kurias įeina kelionės, apgyvendinimas, maitinimas ir poilsio organizavimo veikla, taikomi toliau nustatyti principai. Svarbu pažymėti, kad vietinės „Roche“ įmonės gali būti nustačiusios dar griežtesnių taisyklių, apimančių dovanų ir (arba) pramogų draudimą.

3.2. Dovanų ir pramogų teikimas

Dovanoti verslo partneriams dovanas ir pramogas galima tik išskirtiniais atvejais, ir kai nėra pavojaus sukurti įspūdį, kad siekiama paveikti gavėjo sprendimus. Dovanų vertė turi būti minimali, o pramogos neperžengti racionalumo ribų. Išlaidos prabangioms ar neteisėtoms dovanoms ar pramogoms gali būti laikomos kyšininkavimo atvejais ir yra griežtai draudžiamos. Darbuotojai taip pat turėtų atsimiti pirmiau pateiktame 2.6 punkte nustatytas priimtinos naudos teikimo taisykles.

3.3. Dovanų ir pramogų priėmimas

„Roche“ darbuotojams draudžiama reikalauti ar bandyti gauti bet kurias dovanas ar pramogas tiek iš esamų, tiek ir iš potencialių verslo partnerių. Šis draudimas taikomas ne tik prekėms, bet ir bet kurio pobūdžio naudai.

Neprašytas dovanas galima priimti su sąlyga, jei jos neperžengia įprastų mandagumo ribų ir atitinka priimtina vietos verslo praktiką. Dovanų vertė ir dovanojimo dažnumas negali kelti abejonių dėl gavėjo įsipareigojimų. Bet kuris šių reikalavimų neatitinkančios naudos siūlymas yra nepriimtinas.

Priimtinių dovanų pavyzdžiai: reklaminiai gaminiai ir smulkios dovanos (gėlės ar dovanų krepšeliai), jei tik jos nėra brangios ir teikiamos retai bei tinkamomis progomis. Draudžiama priimti grynuosius pinigus ar jų atitikmenis (pvz., dovanų kuponus).

Pramogų pasiūlymus galima priimti tik su sąlyga, jei jie yra atsiradę plėtojant įprastą veiklą, jei jie nėra vertinami kaip prabangūs ir vyksta priimtinoje aplinkoje. Jie neturėtų būti taikomi šeimos nariams, draugams ar kuriems nors su verslu nesusijusiems asmenims.

¹³

Žr. šios Direktyvos 4 punktą ir „Roche“ Grupės elgesio kodekso 13 punktą.

Jei abejojate, ar dera priimti neprašytą naudą, būtinai kreipkitės į Tiesioginiu vadovus ir vykdykite jo (jos) sprendimą.

3.4. Kas leidžiama, ir kas draudžiama

- Dovanos ir pramogas leidžiama priimti, jei jos yra:
 - neprašytos;
 - neperžengia įprastų mandagumo ribų;
 - atitinka priimtina vietos verslo praktiką; ir
 - nesukelia abejonių dėl Jūsų įsipareigojimo.
- Atsiminkite, kad net ir smulkios dovanos ar protingos pramogos gali būti neteisėtos, jei teikiamos dažnai.
- Jei abejojate dėl dovanų ar pramogų dovanojimo ar priėmimo, kreipkitės pagalbos ir konsultacijos.
- Neprašykit dovanų, pramogų ar kitos asmeninės naudos iš bet kurių esamų ar potencialių verslo partnerių;
- Nedovanokite ir nepriimkite tokių dovanų ar išlaidų, apie kurias nenorėtumėte perskaityti laikraštyje.

4. Bendravimas su verslo partneriais

4.1. Principai

Visi „Roche“ sandoriai su verslo partneriais sudaromi kokybės, aptarnavimo, konkurencingos kainos ir tvarumo pagrindu. „Roche“ siekia kurti šiais principais grindžiamus abipusiai naudingus ilgalaikius santykius su savo verslo partneriais.

Su valstybinio ir (arba) privataus sektoriaus klientais dirbantys darbuotojai privalo laikytis „Roche“ standartų¹⁴ bei visų kitų taikomų įstatymų ir taisyklių. Privalome atlikti išsamią verslo partnerių patikrą bei laikytis principų, taikomų su jais sudaromoms sutartims ir mokamam atlygiui.

¹⁴

Pavyzdžiui, Elgesio kodekso, organizuojant pirkimus, arba „Roche“ bendradarbiavimo su valstybės pareigūnais gerosios praktikos rekomendacijomis (žr. Grupės teisės departamento tinklalapį).

4.2. Derama patikra

Šiuolaikiniai kovos su kyšininkavimu įstatymai numato įmonių atsakomybę už visus jų vardu veikiančius asmenis ir bendroves¹⁵. Tai reiškia, kad „Roche“ gali tekti atsakomybę už jos verslo partnerių veiksmus. Todėl labai svarbu atlikti efektyvią deramą patikrą. Derama patikra gali būti suprantamas kaip kruopšti verslo partnerių **atranka, instruktavimas ir priežiūra**, taikant rizika pagrįstą požiūrį. Iš verslo partnerių tikimasi, kad jie laikysis tokių pat griežtų sąžiningo verslo taisyklių, kurių laikosi pati „Roche“.

Derama patikra turėtų būti pradėtas prieš derybų pradžia; atliekant kruopščią potencialių verslo partnerių atranką, turėtų būti siekiama nustatyti jo sąžiningumą, kokybę, tinkamumą ir patikimumą¹⁶. Vertinant sąžiningumą, galima naudoti *Antikorupcinės atitikties klausimyną „Roche“ verslo partneriams*¹⁷. Atrinkus verslo partnerį ir prasidėjus deryboms, į kiekvieną sutartį būtina įtraukti susijusią nuostatą dėl sąžiningumo¹⁸.

Pasirašius sutartį ir atlikus reikiamą instruktažą dėl sąžiningumo ir kitų klausimų, verslo partnerių derama patikra įgauna priežiūros formą, kurios tikslas – užtikrinti, kad būtų laikomasi sutartyje nustatytų taisyklių. Priežiūros intensyvumo laipsnis priklauso nuo rizika pagrįsto požiūrio. Apie bet kuriuos „Roche“ sąžiningumo standartų pažeidimus būtina pranešti vietos Atitikties pareigūnui ar Vyriausiajam atitikties pareigūnui, į juos turi būti operatyviai ir deramai reaguojama. Darbuotojai turi neužmiršti tinkamai įforminti savo atitikties užtikrinimo veiksmus.

4.3. Sutartys ir atlygis

Kai paslaugas „Roche“ arba „Roche“ vardu teikia verslo partneriai, pavyzdžiui, konsultantai, patarėjai, atstovai ar specialistai, taikomi šie principai:

- kiekviena sutartis turi atitikti tiek valstybės, kurioje ji taikoma, nacionalinius įstatymus, tiek ir „Roche“ sąžiningumo standartus;
- tam tikrais atvejais į sutartis būtina įtraukti nuostatą apie verslo partnerio išsipareigojimą laikytis „Roche“ *tiekjų elgesio kodekso*¹⁹ reikalavimų;
- sutartyse turi būti aiškiai apibrėžtos verslo partnerio ir „Roche“ funkcijos ir pareigos bei atsiskaitymo pagrindas;
- verslo partneriui mokamas atlygis turi atitikti teikiamų paslaugų sąžiningą rinkos vertę²⁰. Visais atvejais verslo savininkas turi sugebėti paaiškinti ir pagrįsti suteiktas apimtis;

¹⁵ Būtina atskirti Verslo partnerius, kurie veikia „Roche“ vardu ir sąskaita (pvz., agentai), ir tuos, kurie veikia savo vardu ir sąskaita (pvz., platintojai). Už pirmųjų veiksmus „Roche“ atsako taip, tarsi tai būtų jos darbuotojų veiksmai. „Roche“ atsakomybę už antrosios grupės veiksmus kiekvienu konkrečiu atveju vertinama atskirai, atsižvelgiant į aplinkybes ir galiojančius įstatymus. Viskas priklauso nuo to, kokiu laipsniu „Roche“ yra pajėgi instrukuoti verslo partnerį ir vykdyti jo priežiūrą.

¹⁶ Sudarant sutartis su SPP, prieš pradėdant bendradarbiavimą taip pat žr. *Sveikatos priežiūros profesionalų deramos patikros pagrindinius principus*.

¹⁷ Klausimyną galima rasti Grupės teisės departamento tinklalapyje.

¹⁸ Žinoma, taip pat reikia įtraukti kitus svarbius dokumentus, nesusijusius su sąžiningumu (pvz., Sveikatos ir saugos dokumentus).

¹⁹ Šį dokumentą galima rasti Grupės teisės departamento tinklalapyje.

²⁰ Papildomos informacijos apie atlygį SPP pateikta dokumente *Sveikatos priežiūros profesionalų teikiamų paslaugų sąžiningos rinkos vertės nustatymo pagrindiniai principai*.

- mokėjimai turi atitikti vietos teisės aktų ir „Roche“ sąžiningumo standartų reikalavimus, jie turi būti atliekami sutartyje numatytų paslaugų teikimo šalyje. Visi mokėjimai turi būti tinkamai įtraukti į įmonės buhalterinę apskaitą ir jos naudojamas duomenų bazes;
- būtina atsižvelgti į tų šalių taikomas finansines taisykles;
- visos sutartys turi būti periodiškai peržiūrimos, siekiant užtikrinti, kad jos būtų laiku atnaujinamos ir tinkamos, plėtojant veiklą susijusioje šalyje;
- verslo partneriui pažeidus atitikties reikalavimus, būtina reikalauti, kad tas verslo partneris nedelsiant imtųsi ištaisomųjų veiksmų. Rimtais atvejais sutartis būtina nutraukti²¹.

4.4. Kas leidžiama, ir kas draudžiama

- Tikrinkite savo verslo partnerius, nuolat organizuokite pakartotinas patikras;
- Užtikrinkite, kad kaina atitiktų sutartyje numatytus rezultatus;
- Reikalaukite sąskaitos;
- Užtikrinkite, kad į sutartis su verslo partneriais būtų įtrauktos atitinkamos nuostatos dėl sąžiningumo;
- Sužinoję, kad verslo partneris nesilaiko nustatytų reikalavimų, reikalaukite, kad jis imtųsi ištaisomųjų veiksmų, arba nutraukite sutartį.
- Nemokėkite verslo partneriams jokių mokėjimų ar atlygio, pažeisdami vietos įstatymus;
- Nedidinkite sąskaitų sumų;
- Neatidarykite verslo partneriui banko sąskaitos;
- Nedarykite neoficialių mokėjimų.

5. Interesų konfliktas

5.1. Principai

„Roche“ darbuotojai turi vengti situacijų, kur jų asmeniniai interesai gali kirstis, arba gali atrodyti, kad jie kertasi, su „Roche“ interesais. Interesų konfliktas egzistuoja tada, kai darbuotojo asmeniniai interesai nesutampa su „Roche“ interesais ir sukelia lojalumo prieštaravimų²². Esant tokiems lojalumo prieštaravimams, tam tikrose situacijose, kai turėtų būti vadovaujama „Roche“ interesais, darbuotojas gali teikti pirmenybę asmeniniams interesams.

Tipiški galimų interesų konflikto pavyzdžiai – atvejai, kai darbuotojas turi įtakos šiems „Roche“ sprendimams:

- draugų ar giminių prašymai priimti į darbą;
- bendradarbiavimas su verslo partneriais, kai darbuotojo draugai ar giminės yra atitinkamo verslo partnerio darbuotojai arba jo (ar jo dalies) savininkai;
- sprendimai bet kuriais kitais klausimais, kai darbuotojas turi didelių asmeninių ar komercinių interesų, kurie gali nepagrįstai lemti jo šališkumą.

Interesų konfliktas taip pat egzistuoja tada, kai darbuotojas pernelyg daug laiko ar išteklių skiria išorinei veiklai, ir tai turi neigiamos įtakos jo (jos) darbo rezultatams.

²¹ Nepamirškite, kad pagal *Pranešimo apie verslo etikos incidentus reglamentą* apie sutarties nutraukimą dėl verslo partnerio neetiško elgesio vietos Atitikties pareigūnas privalo informuoti Vyriausiąjį atitikties pareigūną.

²² Taip pat žr. „Roche“ Grupės elgesio kodekso 19 punktą.

Kilus asmeninių ir „Roche“ interesų konfliktui, darbuotojas privalo nedelsiant informuoti Tiesioginį vadovą, kad būtų rastas tinkamas sprendimas. Pasikeitus Tiesioginiam vadovui, jį/ją taip pat būtina informuoti apie interesų konfliktus. Čia taip pat svarbu suvokimas: atsiradus bent užuominai apie interesų konflikto egzistavimą, bet kuris sprendimas (net ir atitinkantis „Roche“ interesus) gali būti tikrinamas. Dėl šios priežasties išmintinga apie galimus interesų konfliktus pranešti kaip galima anksčiau.

Interesų konfliktų atsiradimą gali lemti ir priklausymas kitų organizacijų, išskyrus „Roche“, valdyboms. Darbuotojai, norintys darbą „Roche“ derinti su aktyviu dalyvavimu išorės organizacijų veikloje, turėtų susipažinti su „Roche“ *direktiva dėl darbuotojų narystės valdybose*²³ bei laikytis jos nuostatų; prireikus, jie privalo gauti leidimą užsiimti išorine veikla.

5.2. Kas leidžiama, ir kas draudžiama

- Venkite situacijų, kur Jūsų asmeniniai interesai kertasi su „Roche“ interesais;
- Kilus interesų konfliktui, apie jį nedelsdami informuokite savo Tiesioginį vadovą;
- Atsiminkite, kad pasikeitus Tiesioginiam vadovui, Jūs privalote informuoti naująjį Vadovą apie visus (galimus) Jūsų interesų konfliktus;
- Jei Jūsų Tiesioginis vadovas suteikia Jums leidimą toliau dirbti su projektu, nepaisant galimo interesų konflikto, gaukite jo raštu įformintą sutikimą (atitikties įrodymas).
- Neslėpkite interesų konflikto situacijos. Atskleidus situaciją, drausminės priemonės netaikomos, o neatskleidus – jos gali būti taikomos.
- Nepriimkite pasiūlymo tapti išorės organizacijos valdybos nariu, prieš tai neišsiaiškinę šio klausimo, o prireikus – negavę „Roche“ leidimo.

Įgyvendinimas

Už šios Sąžiningumo direktyvos įgyvendinimą atsakingos visos „Roche“ įmonės.

Būtina informuoti visus „Roche“ darbuotojus, kuriems tai taikytina.

Įsigaliojimas

Šią iš dalies pakeistą *Sąžiningumo direktyvą* 2013 m. rugsėjo 19 d. išnagrinėjo ir patvirtino Sveikatos priežiūros atitikties taryba. 2013 m. lapkričio 11 d. ją priėmė Įmonės vykdomasis komitetas, Direktyva įsigaliojo tą pačią dieną.

²³

Direktyvą bei papildomos informacijos šiuo klausimu, taip pat Asmeninės deklaracijos klausimą galima rasti Grupės teisės departamento tinklalapyje.

Elgesys versle

„F.Hoffmann-La Roche Ltd“
Grupės teisės departamentas
4070 Bazelis, Šveicarija

© 2013 m. lapkričio mėn.

2 001 340